

**Kształtowanie kompetencji oraz
wsparcie uczniów szczególnie
uzdolnionych w powiecie chojnickim**

Irena Laska

Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna

Dorota Jastrzębska

Redakcja językowa, korekta, przygotowanie do publikacji

Katarzyna Gańko

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons

[Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC)

Publikacja powstała w ramach projektu „Wsparcie kadry jednostek samorząd terytorialnego w zarządzaniu oświatą ukierunkowanym na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów – II etap”

Projekt pozakonkursowy o charakterze koncepcyjnym współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowany w partnerstwie ze Związkiem Miast Polskich, w ramach Osi Priorytetowej II, Działania 2.10, Program Operacyjny WIEDZA – EDUKACJA – ROZWÓJ na lata 2014–2020.

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Spis treści

I. Opis dobrej praktyki	4
1. Charakterystyka lokalnego systemu.....	4
2. Problem, który był powodem wdrożenia innowacji	4
3. Na czym polega zastosowane rozwiązanie?	4
4. Kto, kiedy i co zrobić?	7
5. Jakie efekty osiągnięto?	8
6. Ile to kosztowało?	8
7. Dlaczego warto promować to rozwiązanie?	8
8. Zalecenia dotyczące replikacji	9
II. Dane kontaktowe osoby, która może przekazać szczegółowe informacje na temat rozwiązania	9
III. Wzorcowe dokumenty i materiały dostępne dla podmiotów zainteresowanych replikacją	9

1. **Typ jednostki samorządu terytorialnego (JST):** powiat ziemski
2. **Nazwa JST:** powiat chojnicki
3. **Liczba mieszkańców:** ok. 98 000
4. **Obszar tematyczny:** Obszar A. Proces wdrożenia planu rozwoju oświaty lub planu wspomaganie szkół/placówek w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów (innovacyjne działania podjęte w ramach realizacji planu)

I. Opis dobrej praktyki

1. Charakterystyka lokalnego systemu

Uzyskanie jak najwyższych kompetencji jest wyzwaniem nie tylko dla uczniów i ich rodziców, ale także dla organów prowadzących szkoły. W minionych latach samorzady podejmowały liczne działania, by jakość edukacji i wyniki kształcenia wyróżniały ich szkoły spośród innych w regionie. Powiat chojnicki w trosce o lepszy rozwój uczniów przystąpił do realizacji wielu przedsięwzięć, mających na celu podniesienie jakości edukacji, jednak na szczególną uwagę zasługuje projekt skierowany do uczniów uzdolnionych „Zdolni z Pomorza – powiat chojnicki” realizowany od 2016 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020 (Oś Priorytetowa 03. Edukacja, Działanie 03.02. Edukacja ogólna, Poddziałanie 03.02.02).

Wsparciem w ramach projektu objęto uzdolnionych wychowanków klas 7 i 8 szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych w powiecie chojnickim. Dzięki uczestnictwu w projekcie możliwe było wdrożenie do praktyki samorządowej systemowego wsparcia uczniów szczególnie uzdolnionych w powiecie chojnickim.

2. Problem, który był powodem wdrożenia innowacji

Przedsięwzięcie jest formą realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w ramach której obowiązkiem szkoły jest m.in. rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia w celu wspierania jego potencjału rozwojowego.

3. Na czym polega zastosowane rozwiązanie?

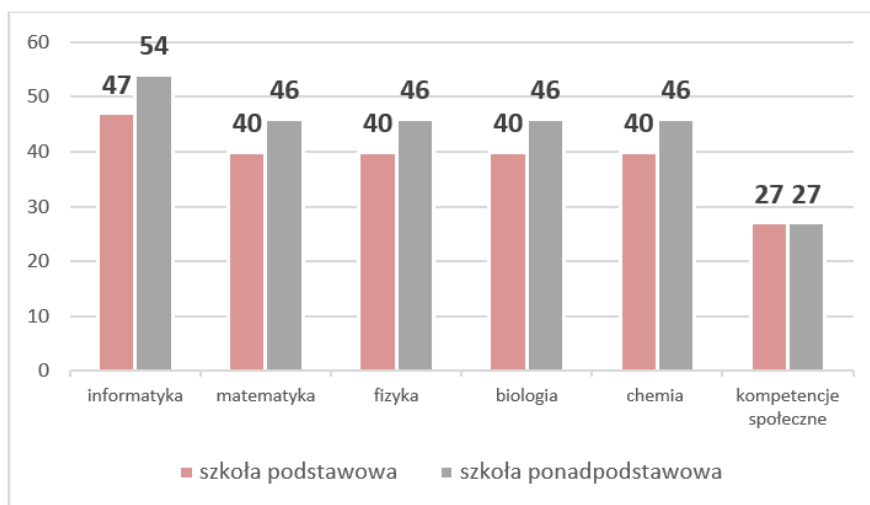
Zastosowane rozwiązanie polega na wdrożeniu systemu wsparcia uczniów szczególnie uzdolnionych na terenie powiatu chojnickiego, dzięki wykorzystaniu środków unijnych.

a) Diagnostyka i rekrutacja uczniów do projektu

Niewątpliwie istotnym elementem wsparcia każdego ucznia jest właściwa diagnoza jego potrzeb, wiedzy, umiejętności i predyspozycji, która przeprowadzana jest przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. W zależności od obszaru zainteresowań uczniowie wypełniają test uzdolnień kierunkowych albo przygotowują projekt, który następnie samodzielnie prezentują. Następnie nauczyciele realizujący zajęcia w sześciu wyodrębnionych obszarach przygotowują dostosowane do wymagań uczniów autorskie programy nauczania. Uczniowie uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych w takich obszarach jak: matematyka, fizyka, informatyka, biologia, chemia oraz kompetencje społeczne. Ponadto w każdym roku szkolnym mogą uczestniczyć w 18 godzinach warsztatów rozwijających kreatywność, a także w zajęciach z zakresu technik szybkiego uczenia się oraz czytania.

W zależności od obszaru oraz poziomu kształcenia (szkoła podstawowa/ponadpodstawowa) przydzielono do realizacji różną liczbę godzin. Przez cały okres realizacji projektu zrealizowanych zostanie łącznie ponad 3 200 godzin zajęć z uczniami.

Wykres 1. Liczba godzin realizowanych zajęć w poszczególnych obszarach w jednym roku szkolnym

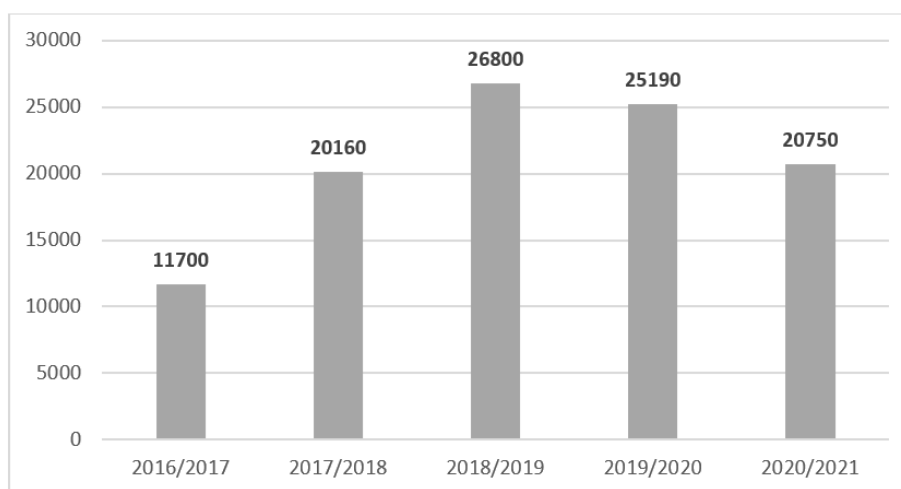
Źródło: opracowanie własne

Nauczyciele prowadzący zajęcia dokonują diagnozy uczniów na początku i na końcu każdego roku szkolnego, dzięki czemu na bieżąco monitorowany jest poziom zaangażowania uczniów oraz zmiany w ich poziomie wiedzy i umiejętności.

b) Stypendia dla uczniów

Inną formą lokalnego wsparcia są rokrocznie przyznawane stypendia. W celu zapewnienia równych szans edukacyjnych, uczniowie otrzymują stypendium umożliwiające im realizację celów edukacyjnych związanych z rozwojem ich szczególnych uzdolnień. Kryterium różnicującym wysokość stypendium jest sytuacja społeczno-ekonomiczna ucznia. Ponadto ważnym elementem jest także frekwencja ucznia na zajęciach pozalekcyjnych.

Wykres 2. Wysokość wypłaconych stypendiów (w zł)

Źródło: opracowanie własne

c) Zakup pomocy dydaktycznych

Istotnym elementem wykorzystywanym w ramach realizowanych zajęć są pomoce dydaktyczne pozyskiwane przez organ prowadzący szkołę. Ich zakup to kolejna forma wsparcia ucznia. Dzięki finansowaniu ze środków unijnych zakupione zostały m.in. laptopy, urządzenia wielofunkcyjne, tablice interaktywne, ławy optyczne, przyrządy do pomiarów, zestaw do chemii organicznej i nieorganicznej oraz mikroskopy z kamerą i możliwością podłączenia do komputera. Takie wyposażenie sprawiło, że nauczanie zyskało inny wymiar i dało nowe możliwości dydaktyczne nauczycielom.

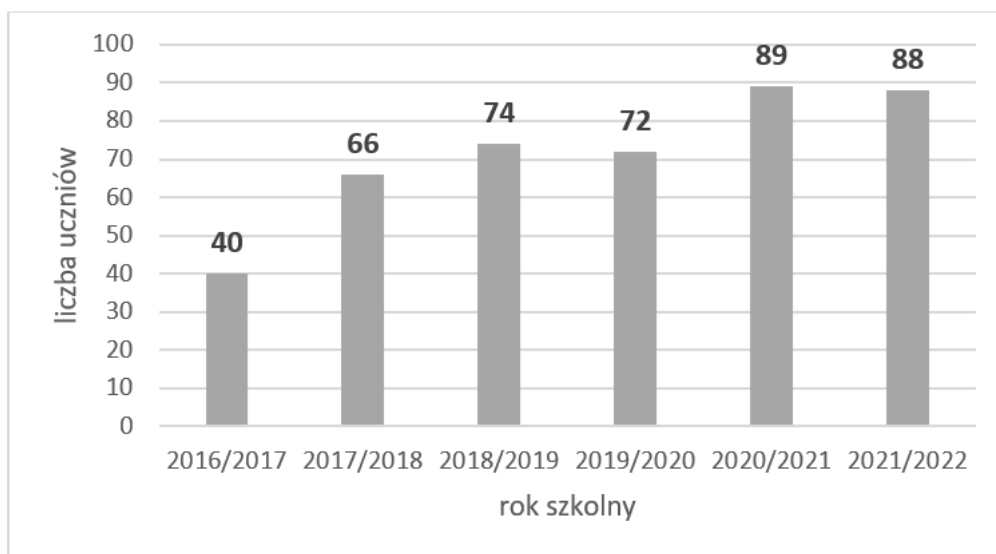
d) Inne formy wsparcia

Uczniowie mogą również korzystać z regionalnych oraz akademickich form wsparcia, którymi są m.in. organizowane przez Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz uczelnie wyższe spotkania akademickie, koła naukowe, e-learning, wyjazdy edukacyjne, konferencje, letnie i zimowe obozy naukowe czy opieka mentorska. Powiat organizuje dla zorganizowanych grup uczniów opiekunów oraz finansuje koszty dojazdu uczniów na spotkania akademickie. W minionym okresie zorganizowane zostały również wyjazdy edukacyjne do Centrum Nauki „Hewelium” w Gdańsku.

Każdego roku uroczystie inaugurujemy rok szkolny, podczas którego nowi uczniowie otrzymują listy gratulacyjne, a także poznają nauczycieli prowadzących. Na zakończenie w czerwcu planowane są podsumowania i wręczenie stypendium, a chętni uczniowie mogą wcielić się w rolę wykładowcy.

Przedsięwzięcie cieszy się ogromnym zainteresowaniem, czego potwierdzeniem jest liczba chętnych uczniów składających wnioski o przyjęcie do projektu. W powiecie chojnickim od 2016 r. z zajęć skorzystało łącznie 161 uczniów, a do tej pory swoją przygodę ze „Zdolnymi z Pomorza” zakończyły 73 osoby. Poniższy wykres przedstawia liczbę uczniów w poszczególnych latach szkolnych, uczestniczących w różnego typu działaniach finansowanych ze środków unijnych. Można powiedzieć, że wszyscy zdolni i utalentowani uczniowie w powiecie chojnickim stworzyli już niemałą szkołę.

Wykres 3. Liczba uczniów w projekcie w poszczególnych latach szkolnych

Źródło: opracowanie własne

e) Rola lokalnego opiekuna pedagogiczno-metodycznego

Szczególną rolę we wdrożeniu działań projektowych pełni także lokalny opiekun pedagogiczno-metodyczny, którego zadaniem jest realizacja konsultacji pedagogiczno-metodycznych autorskich programów nauczania, opracowanych przez nauczycieli na potrzeby realizacji zajęć pozalekcyjnych, a także prowadzenie obserwacji oraz konsultacji w zakresie realizowanych form wsparcia. Ponadto opiekun jako koordynator współpracuje ze szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, personelem zatrudnionym w ramach projektu, właściwymi organami samorządu terytorialnego oraz z instytucjami zaangażowanymi w realizację projektów tworzących przedsięwzięcie strategiczne Samorządu Województwa Pomorskiego „Zdolni z Pomorza”. Opiekun opracowuje rekomendacje dotyczące dodatkowych – regionalnych – form wsparcia uczniów uzdolnionych, np. konkursów, wykładów, spotkań, letnich i zimowych obozów naukowych, opieki mentorskiej.

Poza wyżej wymienionymi przedsięwzięciami na uwagę zasługują także inne, organizowane w Lokalnym Centrum Nauczania Kreatywnego w Chojnicach, które niewątpliwie rozwijają i integrują uczniów. Powiat chojnicki wraz z II Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Władysława Andersa aktywnie promował w 2018 r. Dni Otwarte Funduszy Europejskich. W związku z realizowanym projektem „Zdolni z Pomorza – powiat chojnicki” w ramach tej inicjatywy odbyło się „Święto Nauki w Lokalnym Centrum Nauczania Kreatywnego w Chojnicach”. Dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych zaplanowano mnóstwo atrakcji naukowych. Uczniowie klas matematyczno-fizycznych i matematyczno-geograficznych „chojnickiej dwójki” przygotowali dla najmłodszych tzw. ogródki matematyczne. Przedszkolaki oraz uczniowie klas 1–3 szkół podstawowych mogli się w nich zmierzyć z gramami logicznymi i zabawami matematycznymi. Kolejną atrakcją dla tej grupy wiekowej było „Wprowadzenie do świata literatury – wiersze i opowiadania dla dzieci”. Mali słuchacze byli zafascynowani czytanimi przez starszych kolegów bajkami i wierszami. Starsi uczestnicy Święta Nauki mogli dowiedzieć się, jak wykorzystuje się fizykę kwantową do bezpiecznego przesyłu tajnych informacji. Uczestnicy usłyszeli wiele cennych informacji o współczesnych zagrożeniach dla dzieci i młodzieży oraz stosowanych wobec nieletnich środkach wychowawczych i poprawczych. Nie zabrakło także warsztatów ekologicznych, w których najmłodszy wykorzystując odpady tworzyli „Coś z niczego”. Efektem ich pracy był m.in. filtr do wody. Tradycją w działalności edukacyjnej powiatu jest realizowany od wielu lat konkurs matematyczno-fizyczny „Potyczki Newtona”. Celem konkursu jest m.in. popularyzacja wiedzy i umiejętności matematycznych wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

4. Kto, kiedy i co zrobić?

Działania podjęte w kolejnych edycjach:

- ogłoszenie naboru uczniów do projektu (maj/czerwiec każdego roku);
- spotkania z przedstawicielami organów prowadzących szkoły podstawowe, dyrektorami, nauczycielami szkół podstawowych i ponadpodstawowych (maj/czerwiec każdego roku);
- promocja przedsięwzięcia (maj/czerwiec każdego roku);
- zatrudnienie nauczycieli (wrzesień–czerwiec) do realizacji zajęć z uczniami;
- współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w zakresie diagnozy;

- zakup pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji zajęć;
- organizacja i przeprowadzenie poszczególnych etapów rekrutacji (organizacja i sprawdzenie testów uzdolnień kierunkowych, prezentacja projektów);
- nadzór i monitorowanie realizacji zajęć – w czasie realizacji zajęć.

5. Jakie efekty osiągnięto?

Realizacja przedsięwzięcia jest innowacyjną formą realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w ramach której obowiązkiem szkoły jest m.in. rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia w celu wspierania jego potencjału rozwojowego. Niewątpliwym dowodem potwierdzającym skuteczność przedsięwzięcia jest duże zainteresowanie potencjalnych uczestników. Każdego roku w procesie rekrutacji udział bierze kilkudziesięciu kandydatów. Ponadto diagnoza uczniów przed zakończeniem realizacji zajęć w każdym roku szkolnym i po nim potwierdza efektywność realizowanych działań oraz progres w rozwoju uczniów. Dla wielu z nich udział w przedsięwzięciu wiąże się także z realizacją swoich pasji. Zdobywają umiejętności społeczne, rozbudzają kreatywność, uczą się pewności siebie. Udział w regionalnych formach wsparcia, oferowanych przez uczelnie wyższe, pozwala na poznanie uczelni i kontakt z nauczycielem akademickim zanim uczeń stanie się studentem.

6. Ile to kosztowało?

Całkowity koszt zadania realizowanego w latach 2016–2023 r. kształtuje się na poziomie kwoty ok. 920 000 zł. Na uwagę zasługuje fakt, że przedsięwzięcie w znacznej części finansowane jest ze środków zewnętrznych – Europejskiego Funduszu Społecznego.

7. Dlaczego warto promować to rozwiązanie?

Waga problemu: ocena 5

Niewątpliwie istotnym elementem wsparcia każdego ucznia jest właściwa diagnoza jego potrzeb, umiejętności i predyspozycji. Fenomen przedsięwzięcia polega na kompleksowym wsparciu ucznia i dostosowania programu nauczania do jego oczekiwań i możliwości.

Innowacyjność podejścia: ocena 5

Innowacyjność rozwiązania polega na umożliwieniu odbiorcom/uczniom uczestnictwa w licznych i różnorodnych formach wsparcia, których realizatorem są nie tylko nauczyciele, ale także pracownicy uczelni wyższych, pracodawcy, eksperci.

Skuteczność rozwiązania: ocena 5

Niewątpliwym dowodem na skuteczność przedsięwzięcia jest duże zainteresowanie potencjalnych uczestników. Każdego roku w procesie rekrutacji udział bierze kilkudziesięciu kandydatów. Ponadto diagnoza uczniów przed zakończeniem realizacji zajęć w każdym roku szkolnym i po nim potwierdza efektywność realizowanych działań.

Replikowalność – kto może z niego skorzystać, ile JST: ocena 5

Uwzględniając indywidualne możliwości finansowe JST, praktycznie każdy chętny samorząd może skorzystać z idei przedsięwzięcia.

8. Zalecenia dotyczące replikacji

Wśród realnych zagrożeń, które można napotkać, w trakcie realizacji omawianej praktyki:

- brak uczniów chętnych do udziału w przedsięwzięciu;
- brak nauczycieli chętnych do realizacji zajęć, sprawowania opieki nad uczniami podczas wyjazdów na spotkania edukacyjne, akademickie, warsztaty;
- brak środków finansowych w budżetach samorządów na realizację zadania.

II. Dane kontaktowe osoby, która może przekazać szczegółowe informacje na temat rozwiązania

1. Imię i nazwisko: Irena Laska
2. Funkcja: Dyrektor Wydziału Edukacji i Sportu
3. Adres: ul. 31 Stycznia 56, 89-600 Chojnice
4. Telefon: 664 203 366
5. E-mail: laskairena@gmail.com

III. Wzorcowe dokumenty i materiały dostępne dla podmiotów zainteresowanych replikacją

- [Regulamin rekrutacji uczniów](#)
- [Regulamin uczestnictwa](#)
- [Regulamin stypendium](#)